

ובתכונה וברעת ברבים גלוי ומפורסם לכל. ונקני מחטאי.
ועונותי ופשעי. ותן חלקי עם הקדושים הדבקים בקדושתך. יהיו
לרצון אמרי פי והגיון לבי לפניך כו'.

ועת רצון לתפלה זו הוא ביום התענית כשיתענה תענית צדיקים²⁹:

ב.

חל עלינו חובת התפלה ובקשה להש"י בכל צרכינו כי הכל מאתו ית', ע"כ
בכל מה שיצטרך האדם בכל עת ובכל שעה ירגיל על לשונו תפלה
קצרה להשליך על ה' יהבו ובעת הפעולה יאמר בכל צרכיו לשם יחוד
קודשא בריך הוא ושכינתיה³ רבון העולמים הצליח דרכי כי מאתך הכל וכו'.
וביותר צריך זירוז להתפלל שיהיה לו זרע כשר עד עולם. ואגב כל צרכיהם
וזיוגם מה' יצא הדבר. ולבי א[נ]מר שעת רצון לתפלה זו בערב ר"ח סיון הוא
החודש שבו נתנה התורה ואז נקראים בנים לי"י אלקינו וראוי לישב בתענית
ביום ההוא, הוא ואשתו ויתעוררו בתשובה ויתקנו כל ענייני הבית איסור
והיתר וטומאה וטהרה וכל העניינים ויתנו צדקה לעניים הגונים ואם אפשר
לבעל להתענות אז הפסקה⁴ מה טוב ומה נעים ועל כל פנים יהיה תענית
גמור ככל דיני תענית צבור:

וזה הנוסחא של התפלה:

אתה³ הוא י"י אלהינו עד⁴ שלא בראת העולם. ואתה הוא
אלהינו משבראת העולם, ומעולם⁵ ועד עולם אתה אל.

יחוד השכינה
13076

²⁹ תענית צדיקים. בפתיחה כתב "ובפרט בתענית צדיקים". כלומר אפשר לאמרו כל יום אבל עת
רצון הוא בתענית צדיקים. והיינו תעניות מיתות הצדיקים הנזכרות בשו"ע סי' תק"פ.

ב. הובא בקצור שלי"ה עמ' קלה דפו' י-ם. ⁸ לא מציינו לשם יחוד אצל מהרש"ס, על כן נר' שזהו לשון
השלי"ה עצמו וכן כתב בהרבה מקומות בספרו (לדוגמא בספר מצות תפילין לשלי"ה עמ' עב-עו וראה שם
בעטרת משה עוד מקבילות). ולכאורה מ"ובעת הפעולה " עד "ככל תענית צבור" הכל הוא מהשלי"ה.
ועי' לעיל בעמ' עו בפתיחה.

¹ להשליך על ה' יהבו. למחבר תפלה זו התכוון השלי"ה לעיל בהקדמה "יבזה מראה כי משליך על ה'
יהבו". ² הפסקה. ב' ימים וב' לילות, קצור שלי"ה. ועי' שו"ע סי' תקסח ס"ד.

³ אתה הוא ה' א-לדינו. השוה עמ' 33 אַתָּה הוּא יי א-לֵדִינוּ בְּשִׁמְיָם וכו'. אמנם בשלי"ה דהלן
הביא "אתה הוא א-לדינו עד שלא נברא העולם הנדפס כן בכל סדורים אשכנזים". אבל לא מצאתיו
בכל הסדורים. ובמחזור ויטרי עמ' 60 "אתה א-דון קודם" ובעץ חיים מלונדון עמ' ע "אתה א-ל
קודם". ⁴ והנה השלי"ה בח"א תולדות אדם (דף ג, ב, דפוס יזעפאף דף ד, ב, טור א), ז"ל, "בזה
המאמר של רבי אליעזר יש לדקדק בו דקדוק גדול בלשון שאמר קודם שנברא העולם אשר כבר

ובראת עולמך בגין לאשתמודע אלהותך באמצעות⁶ תורתך הקדושה, כמו שארז"ל (הובא ברש"י בראשית א, א) בראשית בשביל תורה. ובשביל ישראל. כי הם עמך ונחלתך אשר בחרת⁷ בהם מכל האומות, ונתת להם תורתך הקדושה, וקרבתם⁸ לשמך הגדול. ועל קיום העולם ועל קיום התורה בא לנו ממך י"י אלהינו שני צווינים, כתבת בתורתך (בראשית א, כח) פרו ורבו. וכתבת בתורתך (דברים יא, יט) ולמדתם אותם את בניכם. והכוונה בשתייהן אחת, כי לא לתוהו⁹ בראת כי אם לשבת, ולכבודך¹⁰ בראת. יצרת, אף עשית. כדי שנהיה¹¹ אנחנו וצאצאינו וצאצאי כל עמך בית ישראל¹² יודעי שמך ולומדי תורתך¹³.

קראו עירעור המדקדקים בסדר אתה הוא א-לדינו (ראש הערה הקודמת) עד שלא נברא העולם הנדפס כן בכל סדורים אשכנזים והגיהו אתה הוא א-לדינו עד שלא בראת העולם, כי ה-נברא משמע ח"ו כאלו היה נברא מאחר ולא ממנו ח"ו וכן הוא סידורי נוסח הספרדיים, אמנם גם כן להגיה בפרקי רבי אליעזר רחוק מעיני וכו' אמנם כמעט בכל ספרי חכמי האמת הנוסחא היא קודם שנברא העולם היה הוא ושמך לבד, על כן אני אומר שגירסא זה היא אמיתית וכן בסידורי אשכנזים אין להגיה ולשנות הנוסח הקודם וכו', ע"ש. וא"כ אין נוסח "שבראת" של השליה, והוא נוסח שבחר בו מהרש"ס, השווה בסדור עמ' 32 אתה הוא עד-שלא בראת את-העולם ואתה הוא לאחר שבראת את-העולם, (ועי' שם בבאורים ובמלואים).

⁵ תהלים צ, ב.

⁶ בדפ' הראשון ובקצ' שליה באמצעית (בחיר"ק), ותיקנו "באמצעות".

⁷ השווה במוסף ר"ח (עמ' 489) כִּי בִישְׂרָאֵל עִמָּךְ בְּחֶרֶת מְכַלְהָאֲמוֹת. נוסח ספרדים הוא "כי בעמך ישראל מכל האומות בחרת".

⁸ השווה באהבה רבה (עמ' 121) וְקִרְבָּתְנוּ לְשִׁמְךָ הַגָּדוֹל.

⁹ מיוסד על הפסוק בישעי' מה, יח "לא תהו בראה לשבת יצרה".

¹⁰ מיוסד על הפסוק ישעי' מג, ז "כל הנקרא בשמי ולכבודי בראתיו יצרתיו אף עשיתיו".

¹¹ השווה (עמ' 11) וְנִהְיֶה אֲנַחְנוּ וְצִאֲצָאֵינוּ {וְצִאֲצָאֵינוּ} וְצִאֲצָאֵינוּ עִמָּךְ בֵּית יִשְׂרָאֵל כָּלְנוּ יוֹדְעֵי שִׁמְךָ וְלֹמְדֵי תוֹרָתְךָ (נ"א תוֹרָתְךָ לְשִׁמְךָ).

כאן בשליה אין "וצאצאי צאצאינו" וכן "לשמה" (מקורס נוסח ספרד, ואלל מהרש"ס הוא רק נמסדורא נמאל) והוא כנוסח אשכנז בזמן השליה אבל ישנה "כל" עמך בית ישראל, שהוא מנוסח ספרד (כך הניא נלונתא לאנרס, ולא מלאתים עדיין, נוסח ספרדים שלפנינו אין תיבות "כל עמך בית ישראל") והוא במקום תיבת "כולנו" יודעי.

¹² ישראל כולנו, קצור שליה. ומיותר הוא כיון שאמר לעיל "כל" עמך.

¹³ תורתך לשמה, קצור השליה, והוא תקון ע"פ נוסח דידן בברכת התורה.

ובכן אבא¹⁴ אליך יי מלך מלכי המלכים ואפיל תחינתי. ועיני
 לך תלויות עד שתחנני¹⁵ ותשמע תפלתי. להזמין לי בנים
 ובנות, וגם הם יפרו וירבו, הם ובניהם ובני בניהם עד סוף כל
 הדורות, לתכלית שהם ואני ואנחנו כולנו יעסקו¹⁶ בתורתך
 הקדושה, ללמוד¹⁷ וללמד לשמור ולעשות ולקיים את כל דברי
 תלמוד תורתך באהבה. והאר עינינו בתורתך, ורבק לבנו
 במצותיך [ויחד לבבנו]¹⁸ לאהבה וליראה את שמך¹⁹. אבינו אב
 הרחמן תן לכולנו חיים ארוכים וברוכים. מי²⁰ כמוך אב
 הרחמן²¹ זוכר יצוריו לחיים ברחמים, זכרינו לחיים נצחיים²², כמו
 שהתפלל אברהם אבינו (בראשית יז, יח) לו [ישמעאל]²³ יהיה לפניך
 ופירשו רז"ל (רש"י שם) ביראתך.

¹⁴ מיוסד על אסתר ד, טז ובכן אבוא אל המלך אשר לא כדת.

¹⁵ לשון בהיום הרת עולם אחר תקיעות "עינינו לך תלויות עד שתחננו", מיוסד על לשון תהלים קכג, א-ב.

¹⁶ לכאורה צ"ל או "שהם כולם יעסקו", או "שהם ואני (או "ואנחנו") כולנו נעסוק". בקצ' של"ה דילג רק
 תיבת "ואנחנו". וכנ' הכוונה לבחירת נוסח לפי המתפלל, כגון אשה שאינה חייבת בתלמוד תורה תאמר
 "שהם יעסקו", ובעל המתפלל יאמר "שהם ואני (או ואנחנו) נעסוק". וכעין זה נמצא לקמן בסעיף ה.

¹⁷ השוה (עמ' 120-121) ללמוד וללמד לשמור ולעשות ולקיים את כל דברי תלמוד תורתך
 באהבה והאר עינינו בתורתך ודבק לבנו במצותיך ויחד לבבנו לאהבה וליראה את שמך.
 חסר "ויחד לבבנו" הנמצאת בין בנוסח אשכנז ובין בנוסח הספרדים. ההמשך "אבינו אב הרחמן וכו'
 ותן" לכאורה לקוחה מלעיל מיניה, ולכן לדעתנו צ"ל כאן נקודה.

¹⁸ ע"פ הערה הקודמת.

¹⁹ ע"פ הנ"ל.

²⁰ השוה (עמ' 137) מי כמוך אב הרחמן זוכר יצוריו לחיים (נ"א לחיים) ברחמים.

²¹ אמנם קצור של"ה ובדפוס של"ה דידן כתוב אב "הרחמים", אבל בדפוס הראשון כתוב "הרחמן"
 (נו"ן סופית ולא "ים" יו"ד מ"ם סופית). והוא נוסח הספרדים, אבל ההמשך בשל"ה "לחיים ברחמים" הוא
 נוסח אשכנז (אצל הספרדים הנוסח בשינוי סדר "ברחמים לחיים" ולא לחיים ברחמים", עי' אבודרהם
 עמ' עא דפוס ורשא). דפוס הראשון הודפס באמשטרדם אשר שם הרבה מעדת הספרדים, ושם הוא
 טעות בחור זעציר ספרדי (אז טרם נהגו כעדת החסידים).

²² זכרנו לחיים נצחיים. לכאורה הכוונה לרמוז לעולם הבא, וא"כ הניקוד הוא לחיים (למ"ד בפת"ח),
 וכשיטת מהרש"ס, עיין הקדמת מהרש"ס עמ' 106. ואולי יש לדחות שחיים נצחיים פירושו בהמשך
 כדמשמע "חיים ביראתך", שבישמעאל הכוונה בעולם הזה.

²³ ע"פ הפסוק, וכ"ה בקצור של"ה.

כי על כן באתי לבקש ולחנן מלפניך שיהא זרעי וזרע זרעי עד
עולם זרע כשר. ואל ימצא בי ובזרעי ובזרע זרעי עד עולם
שום פסול ושמץ. אך שלום ואמת, וטוב וישר בעיני אלהים
ובעיני²⁴ אדם. ויהיו בעלי תורה. מארי מקרא, מארי משנה, מארי
תלמוד, מארי רזא, מארי מצוה, מארי גומלי חסדים, מארי מדות
תרומיות. ויעבדוך באהבה וביראה. יראה פנימיית²⁵, לא יראה
חיצוניית²⁶. ותן לכל גויה וגויה מהם די מחסור²⁷ [ה] בכבוד. ותן
להם בריאות וכבוד ורח, ותן להם קומה ויופי, וכן וחסד. ויהיה
אהבה ואחזה ושלום ביניהם. ותזמין להם זיווגים הגונים מזרע
תלמידי חכמים, מזרע צדיקים. וגם הם זיווגם יהיו כמותם ככל
אשר התפללתי עליהם, כי זכרון אחד עולה לכאן ולכאן²⁸.

אתה יי יודע כל תעלומות²⁹ ולפניך נגלו³⁰ מצפוני לבי. כי
כוונתי בכל אלה למען שמך הגדול והקדוש, ולמען תורתך
הקדושה. על כן ענני יי ענני בעבור האבות הקדושים אברהם
יצחק ויעקב, ובגללם³¹ תושיע בנים להיות הענפים דומים
לשרשם, ובעבור דוד עבדך רגל רביעי במרכבה. המשורר ברוח
קדשך.

²⁴ לכאורה צ"ל בעיני אלקים ואדם, משלי ג, ד. וכן הוא בקצור שלי"ה, ולפנינו בברכהמ"ז.
²⁵ בדפוס הראשון פנימיו, אבל לא יתכן כי פנימיות וחיצוניות הם שמות דברים לא תוארים. ולכן תיקננו
כמו שהוא בסוף סעיף ד.

²⁶ גם כאן בדפוס ראשון חיצוניו, ותיקננו כנ"ל.

²⁷ כן נ"ל. וכן הוא בדפוס חדש. בקצור שלי"ה "מחסורס".

²⁸ ע"פ עירובין מ, א.

²⁹ אתה יודע כל תעלומות ולפניך נגלו מצפוני לבי. לכאורה מורכב הוא מתפלת יו"כ "אתה יודע"
רזי עולם "ותעלומות" סתרי כל חי (או מסוף אנה בכח "יודע תעלומות"), ומתפלת מוסף ר"ה אתה זוכר
וכו' "לפניך נגלו כל תעלומות" והמון "עסתרות" וכו', ותהלים מד, כב "כי הוא יודע תעלומות לב".

³⁰ נגלו כל, קצור שלי"ה. וכן הוא בתפלת ר"ה.

³¹ ע"ש בגלל אבות תושיע בנים ותביא גאולה לבני בניהם, שבגאולה ליו"ט הראשונים של פסח לפני גאל
ישראל.

שיר המעלות אשרי כל ירא יי' ההולך בדרכיו. יגיע כפיך כי
תאכל אשריך וטוב לך. אשתך כגפן פוריה בירכתי ביתך
בניך כשתילי זיתים סביב לשולחניך. הנה כי כן יבורך גבר ירא
יי'. יברכך יי' מציון וראה בטוב ירושלים כל ימי חיך. וראה
בנים לבניך שלום על ישראל.

אנא יי' שומע תפלה. יקויים³² הפסוק (ישעי' נט, כא) ואני זאת בריתי
אותם אמר יי' רוחי אשר עליך ודברי אשר שמתי בפיך לא
ימושו מפיך ומפי זרעך ומפי זרע זרעך אמר יי' מעתה ועד עולם.
יהיו לרצון אמרי פי והגיון לבי לפניך יי' צורי וגואלי.

ג.

לצום¹ שלא יאכילני הקב"ה זכויותיי² בעה"ז ויהיה זה התענית יום קודם ערב
ר"ח ניסן. כי בניסן טללים שהם לברכה נפתחים:

וזה הנוסחא של התפלה:

אתה הוא האלקים הזן³ מקרני ראמים ועד ביצי כנים. ואתה הוא
המכין כל צורכיהן. ונוסף על הצרכים ההכרחיים אתה הוא
הנותן במילוי וריוח ועושר וכבוד כל זה אתה עושה בנדבת לבך
הטוב. כי אתה הוא נדיב באמת לא כמו שקורין לפעמים לאדם
אחד נדיב כי נדיבתו אינה אמיתית רק לתשלום גמול או בשביל

³² יקויים בנו, קצור שלייה.

ג. הובא בקצור שלייה עמ' קלו. ובסדור שלייה בפירוש על "שמע קולי".

¹ ראוי לצום, דפ"ו חדש.

² יאכילנו וכו' זכויותיו, קצ' שלייה, וכן הוא בדפ"ו חדש. ואין בו צורך שהרי הוא תפלת אותו מדקדק
שכתבו לעצמו, וכן מוכח מהמשך "עתתי לי ספרים הרבה וכסף וזהב לרוב וכו', ומה יאמר אדם שלא
זכה לעושר?

³ הזן וכו'. ע"פ שבת קז, ב וע"ז ג, ב.